

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

www.philosophical-research.org

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ

Περίοδος 2018-2019

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΛΒ' ΚΥΚΛΟΣ

Συνάντηση 30η

Πέμπτη, 18 Ιουλίου

Είναι, Χρόνος και Κάλλος

Το «Τέλος» της Ιστορίας

Μέρος IV

Παρακμή ή η Ιστορία ως Φθορά:

*Ο Ελληνισμός και ο Κόσμος
από την Σπαρτιατική Ηγεμονία
στην Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία
(404 – 27 π.Χ.)*

Από τότε που έγινε η Τρίτη και τελειωτική κοσμοϊστορική Επανάσταση του ανθρώπου, και στήθηκε ο άξονας του Κάλλους στην Σπάρτη της Ελλάδας, η ιστορία εκφράζει την προσπάθεια εύρεσης προσαρμοστικών μοντέλων ανθρώπινης κοινωνικότητας που να εναρμονίζουν τους πυλώνες της μέριμνας του χρόνου γύρω από τον άξονα της αιώνιας τελειότητας του κλασσικού.

Το επιτυχέστερο μέχρι σήμερα τέτοιο μοντέλο είναι η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία.

Στο Λατινικό υπόβαθρο και την Ετρουσκική κοσμοαντίληψη, επέβη ο Ελληνισμός, και έτσι δημιουργήθηκε ένα σύστημα που και ικανοποιούσε την ανθρώπινη ψυχή και ήταν αποτελεσματικό στην διαχείριση της χρονικής ανάγκης. Το σύστημα είχε σταθερότητα και αντοχή στον χρόνο, ενώ ταυτόχρονα απελάμβανε την ελαστικότητα που επέτρεψε να λάβει χώρα στους κόλπους του η μεγάλη μεταμόρφωση από τον Απόλλωνα στον Χριστό.

Παραδειγματικής σημασίας είναι ο εξελληνισμός της Λατινικότητας.

Από την πίστη, την αξιοπιστία, την θρησκευτική τήρηση όχι του όρκου, αλλά και απλά του συμφωνηθέντος (fides) – στο ατάσθαλο, την απιστία, την ελαφρότητα του Απόλλωνα, στο να μη παίρνεις τίποτα στα σοβαρά εκτός της τελειότητας στην αιωνιότητα, στο βίωμα του χρόνου ως εορταστική παιδιά αιωνιότητας.

Από την Ρωμαϊκή Gravitas του ακέραιου ήθους και της πεφροντισμένης, σοβαρής εμμονής και στάσης μέσα στην ροή των περι-στάσεων του γίνεσθαι - στο Αρχαϊκό Μειδίαμα της χαράς της ύπαρξης στο κάλλος της τελειότητάς της.

Από την τιμή της ύπαρξης στον χρόνο (honos) - στην υποτίμηση πάντων των χρονικών και των πυλώνων τους ως το πολύ εργαλείων προς επίτευξη του τέλους της αιωνιότητας.

Από την αρχέγονη ντροπή, την εσωστρέφεια (εν-τροπή) του πολύτιμου (pudor priscus) – στην «ξε-διάντροπη» απόλυτη γύμνωση της απο-κάλυψης του Απόλυτου στο Κάλλος (στο μόνο απόλυτο του χρόνου), και στην Αιδώ μπροστά στην απολυτότητα του κάλλους του φαίνεσθαι, στον απόλυτο σεβασμό του.

Από την επί γης Ειρήνη στην υπαρξιακή ταραχή του ανθρώπου και στην κοινωνικότητά του συνύπαρξης και συμβίωσης (pax) – στον αγωνιστικό πόλεμο της αριστείας.

Και από την αρετή της δύναμης να ορθοτομείς ανεπηρέαστα από οτιδήποτε την αλύγιστη αξιοπρέπεια του ήθους σου (Virtus) – στην Αρετή ως αρμονία μορφής και αριστεία τελειότητας.

Η μετάβαση αυτή και η εκλεκτή συναρμογή των δυο αντικρουόμενων πόλων σε μια σταθερή σύνθεση, αποτελούν το δεύτερο θαύμα του αρχαίου κόσμου μετά το επίτευγμα του χρυσού αιώνα. Η Ετρουσκική πρόσληψη από την Λατινικότητα βοήθησε και προετοίμασε αυτό το αποτέλεσμα.

Αυτήν την μοναδική διαδικασία συγκρότησης του μεγάλου προσαρμοστικού μοντέλου του Ελληνισμού που παρήγαγε η Ρώμη της Αφροδίτης εξαπολλωνιζόμενη κατά μέρος, θα ερευνήσουμε την προτελευταία Πέμπτη του φετινού Κύκλου μας.

Η Ρώμη του Άρη και της Αφροδίτης ανακάλυψε τον Απόλλωνα και τον ερωτεύθηκε. Από την ανδρότητα του Άρη στον κοσμικό ανθό του Απολλώνιου κάλλους, και από την φαλλική Αφροδίτη στον Έρωτα του Κάλλους, η οδός της ήταν σχεδόν εύκολη. Η κοσμοϊστορική

επιτυχία της οφείλεται ακριβώς σε αυτό. Και έτσι συνδύασε μοναδικά την Αρχή της Κυριότητας των Δυνάμεων με την Αρχή του Άνθους, την λογική Ισχύος του χρόνου με την ζωοποιό ερωτική πνοή του Κάλλους. Η αιώνια δόξα της συνίσταται στο κατόρθωμα του λειτουργικού συνδυασμού των δυο εκείνων επαναστατικών σταθμών της ανθρώπινης ιστορίας. Κα είναι αυτός ο συνδυασμός που κατέστησε δυνατή την γέννηση, διαμόρφωση και επικράτηση του Χριστιανισμού της Ορθοδοξίας. Ο Ευσέβιος έχει δίκιο και ιστορικά.

Ο θεματικός τίτλος της ομιλίας μου είναι κατά το πρόγραμμα:

Η Ρώμη και ο Ελληνισμός:

από τον Λίβιο Ανδρόνικο στον Οράτιο

*(πρώτη παράσταση Ελληνικού δράματος στην Ρώμη, 240 π.Χ. –
Graecia capta ferum victorem cepit et artis / intulit agresti Latio,
c. 14 π.Χ.)*

Η ομιλία θα γίνει την Πέμπτη 18 Ιουλίου, 8.30 το βράδυ, στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης (2^{ος} όροφος, Πλατεία Γεωργίου Α').

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.
